

مشتریانی از آن سوی مرزها

مرگ، دنیای مرموز و مبهمی دارد و کسانی که به واسطه حرفه خود، با آن سروکار دارند نیز خاطر اتشان عجیب و متفاوت است. هنرمند محله تلگرد از مشتری هایی می گوید که رفتن از دنیا را باور کرده اند. آن قدر که برای سفارش سنگ مزار خود، پیش قدم می شوند. لابه لای یک دهه تجربه او در این حرفه، خاطرات و ناگفته هایی از این دست رامی توان به وفور پیدا کرد.

شد و تماس گرفتیم، فهمیدم که برای خود سفارش دهنده، سنگ قبر آماده کرده ام. همسرش گفت رفته است زندان و هنوز هم نیامده است برای تحویل.

از این مشتری های عجیب و غریب، باز هم داشته اید؟

اگر منظورتان زنده هایی هستند که برای بعد از مرگشان، سنگ مزار سفارش می دهند؛ بله، سالی چند تا دارم. سفارششان را قبول نمی کنم مگر اینکه خیلی اصرار کنند. مثل خانم میان سالی که می گفت بیمار است و کسی را ندارد که بعد از مرگش این کارها را برایش انجام بدهد. سنگ را آماده کردم و از تاریخ وفات، دو رقم اول سال، یعنی ۱۴ را نوشتم فقط.

چرا قبول نمی کنید؟ برای شما چه فرقی دارد که مشتری برای خودش سنگ قبر را می خواهد یا برای دیگری؟

اعتقاد ندارم به این کار. می گویم آدم میزاد تا وقتی زنده است نباید به سنگ قبر و این طور جزئیات بعد از مرگش فکر کند.

خودتان هم فکر نمی کنید؟

حساب من جد است، من به واسطه کارم، طبیعی است که به این موضوعات بیشتر فکر کنم. دوست دارم سنگ قبرم ایستاده، بزرگ و سفید باشد. بهشت رضا^(ع) اجازه نصب این جور سنگ قبرها را نمی دهد ولی توی شهرستان ها ساخت گیری نیست، متنش را هم دوست دارم خودم حکاکی کنم.

چه می نویسید؟

تک بیتی را که فکر می کنم مال مولانا باشد؛ «ما هیچ تر از هیچ، پی هیچ دویدیم / جز هیچ در این هیچ، دگر هیچ ندیدیم».

از مرگ می ترسید؟

شتری است که در خانه همه می خوابد. من هم مثل بقیه، چه فرقی دارد.

برای آدم سرشناسی سنگ قبر نوشته اید؟

سنگ قبر نه اما سنگی که روی آن آیات قرآن نوشته، سردر دفتر امام جمعه مشهد نصب شد.

شده است تا حالا برای آشنا سنگ قبر بنویسید؟

بله، آشنا با غریبه فرق دارد. توی میزان غمی که به دلت می نشیند، فرق دارد، وگرنه من در کیفیت کار برای هیچ کدامشان کم نمی گذارم. یک بار برایم سفارش آوردند. وقتی عکس مرحوم را دیدم، خشکم زد. هم کلاسی ام بود در هنرستان، جوان بود و طبیعتاً وقت مردنش نبود، خانواده اش گفتند بکوه ایست قلبی کرده است و تمام. دلم خیلی سوخت.

مهم ترین چیزی که این شغل به شما یاد داده، چیست؟

نوشتن سنگ مزار برای اموات، آدم را واقع بین می کند؛ کسی می شوی که نه افسرده است و نه الکی خوشحال. هدیه از این بالاتر؟

چرا روی بعضی سنگ قبرهایی که آماده کردید، اسم ها را با حروف انگلیسی، تاریخ ها را به میلادی و شعرها را به فارسی نوشتید؟

این ها مشتری های خارجی اند. بیشترشان ایرانی هایی هستند که مهاجرت کرده اند. چون آنجا قیمت سنگ قبر خیلی بالاست، همین جا سفارش می دهند و تسویه می کنند تا کار را آماده کنم. هر وقت بیایند ایران تحویل می گیرند و با خودشان می برند. خانم آقای حسینی که سنگ مزارشان را دم در مغازه می بینید، ساکن سوئیس بودند. از عراق و پاکستان و کشورهای دیگر هم مشتری داریم.

ایده های بوده است که دلتان بخواهد اجرا کنید و نکرده باشید؟

ایده داشتم اما نگذاشتم زمین بماند. همیشه دلم می خواست کارم از هم صنف هایم بالاتر باشد. الان از ظرافت کارم راضی ام. بیشتر همکارانم با سنبلاست کار می کنند که وقت گیر است و کلی دنگ و فنگ دارد. من اما با فرز انگشتی، نوشته ها و حاشیه های سنگ قبر را سریع از کار درمی آورم.

در نتیجه کار، تفاوتی دارد؟

مثل انگشت تراست که بعضی هاستنی و کار دست را دوست دارند و بعضی ها برایشان اهمیتی ندارد که ماشین ساز به دست کنند.

چرا تاریخ وفات متوفان در برخی سنگ قبرهای مغازه تان این قدر قدیمی است؟ مثلاً این یکی که مال سال ۱۴۰۳ است.

نمی دانم چرا نیامدند. تماس هم گرفته ام اما فایده نداشته است. البته این یکی که وفاتش خورده است اسفند ۱۴۰۴، برای خودش سنگ مزار سفارش داد و نیامد تحویل بگیرد.

آدم زنده از کجا باید بداند تاریخ وفاتش دقیقاً چه روزی است؟!

نمی دانم چرا این کار را کرد. البته من موقع سفارش گرفتن، متوجه نشدم که طرف دارد برای خودش، سنگ قبر سفارش می دهد، وگرنه قبول نمی کردم. بعد که آماده

حیف عمر که اینطور تمام شود

هم نشینی با اندوه و نوشتن عبارت ها و شعرهای غمناک را به عنوان بخش جدایی ناپذیر از شغلی که دوستش دارد، پذیرفته است. به ویژه اگر متنی که خانواده متوفای برای سنگ قبر مرحوم، انتخاب می کند یکی از موارد تکراری و ذخیره شده در تلفن همراهش باشد. با این حال می گوید: بعد از این همه سال، بعضی متن هایی که صاحبان عزا می آورند، من را به فکر فرو می برد. غمشان عمیق تر است آن هایی که جوان از دست داده اند. وقتی با خانواده صحبت می کنم و متوجه می شوم مرگ، ناگهانی بوده است و به خاطر چیزهایی مثل نزاع، افسوس می خورم. حیف عمر که این طور تمام شود.

هر چند طلایی و مشکی، رنگ های اصلی هستند که آقای جعفری برای زیبا کردن خطوط سنگ قبر پس از حکاکی استفاده می کند، گهگدار، پای رنگ سرخ هم به سفارشاتش باز می شود؛ «تا حالا برای چند شهید هم سنگ قبر آماده کرده ام. همگی از مدافعان حرم حضرت زینب^(س) بودند.»

سنگ قبرهای لاچپری

متر را برداشته و مشغول اندازه گیری است. می خواهد فاصله نوشته ها از اطراف سنگ، دقیق باشد. چهره پیرمردی که از جانبازان جنگ تحمیلی بوده است، با لیزر، روی سنگ حکاکی شده و حالا نوبت هنرنمایی جعفری است. می گوید برایش مهم نیست کسی دقت کند به کیفیت کار او یا دقت نکند. می خواهد در کار خودش، بهترین باشد. نوشته های پرینت گرفته شده را با کاتر برش می زند و با چسب نقاشی، می چسباند روی سنگ. چند دقیقه ای صبر می کند تا چسب، خودش را بگیرد و از روی سنگ جابه جانشود. کلاه می پوشد تا گرد و خاک روی موهایش ننشیند. دستگاه فرز انگشتی را دست می گیرد و شروع می کند به حک کردن نوشته ها روی سنگ.

می گوید: بدون چسباندن کاغذ نام متوفای هم می توانم حکاکی را انجام بدهم. این کار را برای مشتری هایی انجام می دهم که می بینم حساس هستند و شاید هم کم دقت. مثلاً موقع سفارش، نام پدر متوفای را «علی اکبر» می گویند و وقتی آماده می شود، می گویند «علی اصغر» بوده است.

وقتی از صدا آقا بازه قیمتی سنگ قبرها را می پرسیم، متوجه می شویم برای مردن هم باید مایه دار بود؛ قطع استناد دارد برای سنگ قبرهای بهشت رضا^(ع) حداقل درمی آید ۱۱ میلیون تومان و تا ۳۵ میلیون تومان کشش دارد. برای شهرستان ها که سنگ های بزرگ تر می پسندند، تا ۶ میلیون تومان هم جا دارد؛ خام و بدون هزینه حکاکی و لیزر عکس میت. نرخ دستمزد من که فرقی ندارد و در حد ۶۰ هزار تومان است. سنگ با سنگ، توفیر دارد اما. مثلاً اگر سنگ هرات باشد، سوپر معدن مولایی یا سنگ تویسرکان، این ها گران و با کیفیت هستند.»